

PROCEDURA REALIZACJI PROJEKTU GRANTOWEGO

w ramach projektu pn.

**„Ograniczenie emisji zanieczyszczeń poprzez modernizację źródeł ciepła
na obszarze Aglomeracji Jeleniogórskiej”**

w ramach Oś priorytetowa 3 Gospodarka niskoemisyjna

Działanie 3.3 „Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym”

Poddziałanie 3.3.3 ZIT AJ „Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym – ZIT AJ”

Typ 3.3e „Modernizacja systemów grzewczych i odnawialne źródła energii - projekty dotyczące zwalczania emisji kominowej – projekt grantowy”

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Informacja o przeznaczeniu grantów, wydatki kwalifikowane w projekcie	7
3. Sposób wyboru grantobiorców	11
4. Tryb aplikowania o granty	12
5. Tryb wypłacania grantów, w tym zakres wymaganej dokumentacji od Grantobiorcy oraz jej weryfikacja	18
6. Wymogi w zakresie zabezpieczania grantów	20
7. Sposób realizacji zamówień przez Grantobiorcę	20
8. Warunki i tryb przyznania grantu jako pomocy publicznej	21
9. Promocja i informacja w projekcie	23
10. Zasady dotyczące zwrotu grantów w przypadku ich wykorzystania niezgodnie z celami projektu grantowego	23
11. Zasady dotyczące monitorowania i kontroli grantów	23
12. Postanowienia końcowe	24
13. Załączniki do procedury	25

1. Wprowadzenie

Niniejsza procedura określa podmiotowe kryteria dostępu, tryb aplikowania o granty, informacje o przeznaczeniu i trybie wypłacania grantów oraz rozliczaniu wsparcia w ramach naboru Wniosków o Granty organizowanego w ramach projektu pn. „Ograniczenie emisji zanieczyszczeń poprzez modernizację źródeł ciepła na obszarze Aglomeracji Jeleniogórskiej”.

1. Cel projektu – celem projektu jest zwiększenie efektywności energetycznej budynków mieszkalnych oraz ograniczenie emisji kominowej na terenie Aglomeracji Jeleniogórskiej poprzez modernizację źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych i wielorodzinnych wsparta inwestycjami w OZE.
2. Przedmiot projektu
Przedmiotem projektu jest modernizacja źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych i wielorodzinnych wsparta inwestycjami w OZE.
3. Zastosowane pojęcia i skróty

Procedura	rozumie się przez to niniejszą Procedurę, określającą zasady naboru oraz realizacji Projektu grantowego;
Ustawa wdrożeniowa	Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014 – 2020 (tj. z dnia 29 czerwca 2018r. (Dz.U. z 2018r. poz.1431 ze zm.);
Projekt grantowy	projekt, w którym Grantodawca udziela grantów na realizację zadań służących osiągnięciu celu tego projektu przez Grantobiorców ¹ ;
Grant	środki finansowe Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, które Grantodawca na podstawie umowy powierzył Grantobiorcy na realizację zadań służących osiągnięciu celu projektu grantowego,
Grantodawca	Karkonoska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. z siedzibą w Jeleniej Górze przy ul. 1 Maja 27 – beneficjent ² udzielający grantów na realizację zadań służących osiągnięciu celu projektu grantowego przez Grantobiorców;
Grantobiorca	odbiorca ostateczny będący podmiotem publicznym albo prywatnym, innym niż beneficjent projektu grantowego, wybrany w drodze otwartego naboru ogłoszonego przez beneficjenta projektu grantowego w ramach realizacji projektu grantowego. Grantobiorca nie może być ponadto podmiotem powiązany z beneficjentem/ Grantodawcą osobowo lub kapitałowo. Grantobiorcą nie może być podmiot wykluczony z możliwości otrzymania dofinansowania;
Dane osobowe	dane w rozumieniu Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych) – RODO;

¹ art. 35 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020

² podmiot publiczny lub prywatny, odpowiedzialny za inicjowanie lub zarówno inicjowanie, jak i wdrażanie operacji będący stroną Umowy o dofinansowanie Projektu, który będzie udzielał grantów (Grantodawca), na realizację zadania służącego osiągnięciu celu tego Projektu przez Grantobiorców

IZ RPO WD	należy przez to rozumieć Zarząd Województwa Dolnośląskiego pełniący funkcję Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego 2014-2020;
DIP	Dolnośląska Instytucja Pośrednicząca, której powierzono wdrażanie Działania 3.3 RPO WD będąca Instytucją Ogłaszającą Konkurs;
Wysokoemisyjne źródło ciepła	źródło ciepła nie spełniające norm emisyjnych ekoprojektu ³ obowiązujących od roku 2020 lub wymagań klasy 5 ⁴ , emitujące do atmosfery CO ₂ oraz inne zanieczyszczenia, takie jak pyły zawieszone PM 10 i PM 2,5 i inne związki toksyczne powstające w wyniku spalania paliw;
Budynek mieszkalny Jednorodzinny	budynek wolnostojący albo budynek w zabudowie bliźniaczej, szeregowej lub grupowej, służący zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, stanowiący konstrukcyjnie samodzielną całość, w którym dopuszcza się wydzielenie nie więcej niż dwóch lokali mieszkalnych albo jednego lokalu mieszkalnego i lokalu użytkowego o powierzchni całkowitej nieprzekraczającej 30% powierzchni całkowitej budynku;
Budynek wielorodzinny	budynek mieszkalny wielorodzinny - budynek wolno stojący albo budynek w zabudowie szeregowej, służący zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, stanowiący konstrukcyjnie samodzielną całość, w którym wydzielono więcej niż dwa lokale mieszkalne;
Mieszkanie	zespół pomieszczeń mieszkalnych i pomocniczych, mający odrębne wejście, wydzielony stałymi przegrodami budowlanymi, umożliwiający stały pobyt ludzi i prowadzenie samodzielnego gospodarstwa domowego;
Lokal użytkowy	jedno pomieszczenie lub zespół pomieszczeń, wydzielone stałymi przegrodami budowlanymi, niebędące mieszkaniem, pomieszczeniem technicznym albo pomieszczeniem gospodarczym;
Pomieszczenie techniczne	zgodnie z definicjami ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane oraz przepisów wykonawczych, w szczególności rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie;
Budynek historyczny	konkretny budynek indywidualnie wpisany do rejestru zabytków lub wpisany do wykazu zabytków Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków lub gminnej ewidencji zabytków. Budynek nie wpisany indywidualnie do rejestru / wykazu zabytków lub gminnej ewidencji zabytków nie jest budynkiem historycznym, nawet jeśli znajduje się na obszarze wpisanym do rejestru zabytków lub gminnej ewidencji zabytków;
Maksymalne progi wskaźnika energii pierwotnej EP_{H+W}	wskaźnik EP [kWh/(m ² · rok)] określa roczne obliczeniowe zapotrzebowanie na nieodnawialną energię pierwotną do ogrzewania, wentylacji, chłodzenia oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej. Wartość współczynnika przed realizacją projektu nie może być wyższa niż 450 kWh/(m ² · rok)

³ określonych w środkach wykonawczych do dyrektywy 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią.

⁴ według normy PN-EN 303-5:2012

<p>Mikroinstalacja OZE</p>	<p>instalacja odnawialnego źródła energii⁵ o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 40 kW, przyłączona do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV lub o mocy osiągalnej cieplnej w skojarzeniu nie większej niż 120 kW;</p>
<p>Odnawialne źródła Energii (OZE)</p>	<p>odnawiane, niekopalne źródła energii obejmujące energię wiatru, energię promieniowania słonecznego, energię aerotermalną, energię geotermalną, energię hydrotermalną, hydroenergię, energię fal, prądów i pływów morskich, energię otrzymywaną z biomasy, biogazu, biogazu rolniczego oraz z biopłynów.</p>
<p>Limit kwotowy na źródło ciepła</p>	<p>średnia wartość grantu nie przekracza 35.000 zł niezależnie od liczby źródeł ciepła w domu / mieszkaniu – w przypadku wymiany źródeł indywidualnych (zgodnie z kryterium „Limit kwotowy na źródło ciepła”. W przypadku zastąpienia źródeł indywidualnych źródłami zbiorczymi (jak kotłownia osiedlowa albo dla budynku) zastosowanie ma wyłącznie kryterium „Zasadność i adekwatność wydatków”.</p> <p>Np. w domu jednorodzinnym, w którym kocioł węglowy zastępowany jest kotłem gazowym, wysokość grantu nie może przekroczyć w/w limitu, chyba że źródło ciepła w innym domu zostanie wymienione za niższą kwotę i średnia cena wymiany źródeł ciepła w projekcie nie przekroczy kwoty limitu.</p> <p>W budynku wielorodzinnym, w którym w 10 mieszkaniach znajduje się 20 źródeł ciepła (np. po 2 piece kaflowe w mieszkaniu) zastępowane 10 kotłami gazowymi (po jednym na mieszkanie) limit wynosi 10 x 35 000 zł = 350 000 zł.</p>
<p>Zasadność i adekwatność wydatków</p>	<p>Zasadność wydatków:</p> <p>W ramach tego kryterium sprawdzone zostanie czy charakter planowanych wydatków w uzasadniony sposób odpowiada celom projektu. Czy wydatki są niezbędne i związane wyłącznie z realizacją działań uznanych za kwalifikowalne w projekcie.</p> <p>W szczególności przeanalizowane będzie czy poniesienie wydatków jest optymalne pod względem technicznym, ekonomicznym i funkcjonalnym i w bezpośrednim stopniu dąży do realizacji podstawowych celów projektu znajdując jednocześnie adekwatne odzwierciedlenie we wskaźnikach produktu i/lub rezultatu.</p> <p>Adekwatność wydatków:</p> <p>W ramach kryterium ocenie podlegać będzie również racjonalność wydatków tj. czy wysokość poszczególnych wydatków została prawidłowo i rzetelnie oszacowana (tj. czy wydatki nie zostały zawyżone). Adekwatność wydatków oznacza, że wysokość zaproponowanej ceny ma odzwierciedlenie w efektach jakie przyniesie projekt, a cel, który ma być osiągnięty za pomocą danego wydatku jest optymalnie pod względem kosztowym zaplanowany. Analiza adekwatności wydatków odpowiadać będzie na takie zagadnienia, jak to czy cel jest racjonalnie zaplanowany (tj. czy nakłady nie są wyższe od potencjalnych efektów) oraz czy cel może być osiągnięty z nakładów o niższej wysokości bądź węższym zakresie rzeczowym.</p>
<p>System zarządzania energią</p>	<p>urządzenia i systemy mające na celu zmniejszenie zużycia energii poprzez dostosowanie mocy urządzeń do chwilowego zapotrzebowania (termostaty, czujniki</p>

⁵ zgodnie z definicją ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii

	temperatury, pogodowe, obecności, sterowniki, automatyczne układy regulacji, aplikacje komputerowe, urządzenia pomiarowe, liczniki ciepła, chłodu, CWU, zawory podpijonowe itp.);
Uproszczony audyt energetyczny	audyt sporządzony w oparciu o metodologię wskazaną przez Instytucję Organizującą Konkurs - DIP stanowiący Załącznik do niniejszej Procedury);
Obszar realizacji projektu grantowego	obszar, w skład którego wchodzi: 4 gminy miejskie (Kowary, Piechowice, Wojcieszów, Złotoryja), 3 gminy miejsko – wiejskich (Gryfów Śląski, Mirsk, Świerzawa), 6 gmin wiejskich (Janowice Wielkie, Jeżów Sudecki, Mysłakowice, Podgórzyn, Stara Kamienica, Pielgrzymka) oraz 1 miasto na prawach powiatu (Jelenia Góra).
Pomoc de minimis	pomoc udzielana zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020;
Pomoc publiczna	pomoc udzielana w oparciu o Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z 17 czerwca 2014 roku uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu – art. 37 tj. pomoc inwestycyjna na wcześniejsze dostosowanie do przyszłych norm unijnych oraz art. 41 GBER tj. pomocy inwestycyjnej na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych. W prawie krajowym te formy pomocy regulowane są przez rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na realizację inwestycji służących podniesieniu poziomu ochrony środowiska w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 oraz rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020.
Wniosek o Grant	formularz wniosku wraz załącznikami przedkładany przez Grantobiorcę do Grantodawcy, stanowiący podstawę ubiegania się o przyznanie Grantu
Przedsięwzięcie	grupa zadań uwzględniona przez Grantobiorcę we Wniosku o Grant,
Trwałość projektu grantowego	zgodnie z postanowieniami art. 71 rozporządzenia ogólnego, w przypadku operacji obejmującej inwestycję w infrastrukturę lub inwestycje produkcyjne, trwałość projektów współfinansowanych ze środków funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności musi być zachowana przez okres 5 lat od daty płatności końcowej na rzecz Grantodawcy, a w przypadku, gdy przepisy regulujące udzielanie pomocy publicznej wprowadzają bardziej restrykcyjne wymogi w tym zakresie, wówczas stosuje się okres ustalony zgodnie z tymi przepisami.
Umowa o powierzenie Grantu	umowa zawarta pomiędzy Grantodawcą a Grantobiorcą w celu realizacji Grantu
Wydatek kwalifikowalny	wydatki uznane za kwalifikowane i spełniające kryteria, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 oraz nr 1301/2013 z dnia 17

	grudnia 2013 r. oraz zgodnie z Krajowymi wytycznymi dotyczącymi kwalifikowania wydatków w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w okresie programowania 2014-2020 i z Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020
Wydatek niekwalifikowalny	rozumie się przez to wszystkie wydatki niekwalifikujące się do refundacji, tj. nie spełniające kryteriów opisanych w punkcie powyżej;
Zamówienia publiczne	rozumie się przez to umowę odpłatną, zawartą między Zamawiającym Wykonawcą, której przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane przewidziane w Projekcie realizowanym w ramach Programu, przy czym dotyczy to zarówno umów o udzielenie zamówień zgodnie z obowiązującą ustawą regulującą udzielenie zamówień publicznych jak i umów dotyczących zamówień udzielanych zgodnie z zasadami opisanymi w Wytycznych w zakresie kwalifikowalności
c.o.	centralne ogrzewanie
c.w.u	ciepła woda użytkowa

2. Informacja o przeznaczeniu grantów, wydatki kwalifikowane w projekcie

- Środki finansowe powierzonego Grantu przeznaczone są na realizację zadań przez Grantobiorców zmierzających do osiągnięcia celów Projektu grantowego.
- Typy projektów - w ramach Projektu grantowego, granty można otrzymać na:**
  - Element obowiązkowy: modernizację systemów grzewczych obejmującą wymianę wysokoemisyjnych źródeł ciepła: na podłączenie do sieci ciepłowniczej / chłodniczej lub instalację źródeł ciepła opartych o OZE (np. pomp ciepła) lub instalację kotłów spalających biomasę, lub ewentualnie paliwa gazowe (wymianie nie podlegają użytkowane kotły gazowe i olejowe, nie dopuszcza się też wymiany użytkowanych kotłów innych niż gazowe i olejowe na kotły węglowe i olejowe); **wymiana wysokoemisyjnego źródła ciepła jest elementem obowiązkowym;**
  - Elementy dodatkowe możliwe do sfinansowania pod warunkiem wymiany wysokoemisyjnego źródła ciepła:
    - wymianie źródła ciepła mogą towarzyszyć uzasadnione modernizacje systemu grzewczego pozostające w związku przyczynowo - skutkowym ze zmianą źródła ciepła, np. wymiana wysokotemperaturowej instalacji ogrzewania na niskotemperaturową;
    - dopuszcza się również zastosowanie ogrzewania elektrycznego (kable / maty grzejne, kotły elektryczne, piece akumulacyjne itp.), pod warunkiem, że będzie ono zasilane z OZE – mikroinstalacja⁶ o odpowiedniej mocy może zostać zrealizowana w ramach projektu (można również wykorzystać już istniejącą instalację); nie dopuszcza się źródeł elektrycznych zasilanych z sieci elektrycznej (za wyjątkiem „odbierania” z sieci nadwyżki, np. uzyskanej w miesiącach letnich);
    - wsparcie może dotyczyć również systemów monitoringu i zarządzania energią (termostaty, czujniki temperatury, pogodowe, obecności, sterowniki, automatyczne układy regulacji, aplikacje komputerowe, gotowe systemy, urządzenia pomiarowe itp.) mające na celu

⁶ w rozumieniu ustawy o odnawialnych źródłach energii

- zmniejszenie zużycia energii poprzez dostosowanie mocy urządzeń do chwilowego zapotrzebowania;
- inwestycje mogą być uzupełnione poprzez instalacje OZE (np. na potrzeby pozyskiwania ciepłej wody użytkowej lub produkcji energii elektrycznej, np. fotowoltaiki) – w przypadku instalacji do produkcji energii elektrycznej, np. fotowoltaicznej czy wykorzystującej siłę wiatru, dopuszcza się mikroinstalacje⁷, których moc powinna być obliczona na zaspokojenie zapotrzebowania na energię elektryczną w budynku, w którym modernizowane jest źródło ciepła na podstawie średniorocznego zużycia za poprzedni rok i uwzględniającego oszczędności uzyskane w wyniku realizacji projektu; dopuszcza się oddawanie („akumulację”) do sieci energetycznej okresowych nadwyżek; w przypadku montażu ogrzewania elektrycznego można uwzględnić dodatkowe zapotrzebowanie podczas wyliczania mocy instalacji; instalacje OZE są fakultatywne.
3. Do oceny kwalifikowalności wydatków dla projektów współfinansowanych ze środków krajowych i unijnych w ramach RPO WD 2014-2020 określają przepisy unijne oraz krajowe, w tym w szczególności:
- Rozporządzenie ogólne⁸
  - Ustawa wdrożeniowa⁹
  - Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020
  - załącznik nr 7 do SZOOP¹⁰
  - zasady dot. pomocy publicznej
  - Zalecenia Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 do realizacji projektów grantowych w ramach działania 3.3.
  - Umowa o dofinansowanie realizacji projektu grantowego podpisana pomiędzy KARR S.A. oraz DIP;
  - Procedura realizacji projektu grantowego,
  - Umowa o powierzenie Grantu.
4. Wydatkiem kwalifikowalnym może być wydatek, który spełnia łącznie następujące warunki:
- a) jest zgodny z obowiązującymi przepisami prawa unijnego, krajowego w tym z przepisami regulującymi udzielanie pomocy de minimis, jeśli mają zastosowanie;
  - b) jest zgodny z RPO WD i SZOOP;
  - c) jest zgodny z warunkami uznania go za wydatek kwalifikowalny określony w krajowych „Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020”; Zaleceniach Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 do realizacji projektów grantowych w ramach działania 3.3 Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym

⁷ w rozumieniu ustawy o odnawialnych źródłach energii

⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 – ze zmianami;

⁹ Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2018 r. poz. 1431 z późn. zm.)

¹⁰ Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 zaakceptowany 15.10.2018 r. (wersja 36) przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego

- Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020; niniejszej Procedurze oraz Regulaminie konkursu;
- d) został uwzględniony w budżecie projektu;
  - e) został wykazany we Wniosku o wypłatę Grantu;
  - f) jest niezbędny do realizacji celów projektu i został poniesiony w związku z realizacją projektu;
  - g) został dokonany w sposób przejrzysty, racjonalny i efektywny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów;
  - h) został faktycznie poniesiony w okresie wskazanym w Umowie o powierzenie Grantu;
  - i) został poniesiony zgodnie z postanowieniami Umowy o powierzenie grantu;
  - j) został należycie udokumentowany;
  - k) został poniesiony zgodnie z procedurą udzielania zamówień dla Grantobiorców - „Wytyczne dotyczące wyboru wykonawcy”.
5. Wydatkami kwalifikowalnymi niezbędnymi do realizacji projektu grantowego, są m.in.:
- 5.1. wydatki związane z wymianą wysokoemisyjnego źródła ciepła czyli demontażem dotychczasowego pieca/ kotła,
  - 5.2. wydatki związane z montażem nowego kotła/ pieca/ źródła ciepła opartego o OZE/ ogrzewania elektrycznego/ podłączenia do sieci ciepłowniczej/ chłodniczej, budową lub modernizacją instalacji centralnego ogrzewania, budową, modernizacją systemu pozyskiwania ciepłej wody użytkowej,
  - 5.3. wydatki związane z modernizacją kotłowni, instalacją systemu zarządzania energią (urządzenia, oprogramowanie);
  - 5.4. wydatki dotyczące instalacji OZE na cele nie związane z ogrzewaniem, np. na cele pozyskiwania ciepłej wody użytkowej albo mikroinstalacji do produkcji prądu, np. fotowoltaicznej albo wiatrowej (ale tylko o mocy zainstalowanej odpowiadającej zapotrzebowaniu budynku w latach ubiegłych, chyba że mikroinstalacja posłuży zaspokojeniu zwiększonych potrzeb wynikających z zastosowania ogrzewania elektrycznego);
  - 5.5. wydatki związane z ułatwieniem dostępu do obsługi urzędzeń przez osoby niepełnosprawne zamieszkujące w domach jednorodzinnych lub mieszkaniach, w których dokonywana jest modernizacja źródła ciepła – w kwocie nie przekraczającej połowy wartości grantu;
  - 5.6. wydatki związane ze sporządzeniem uproszczonego audytu energetycznego wg metodologii udostępnionej przez DIP.
6. Kwalifikowalne mogą być wyłącznie wydatki, które mają na celu wymianę źródła ciepła z ewentualnym dostosowaniem instalacji grzewczej i/lub pozyskiwania ciepłej wody użytkowej, bądź do wytwarzania energii elektrycznej na potrzeby budynku / mieszkania, gdzie wymianie podlega źródło ciepła.
7. Wydatki nie mające bezpośredniego związku z wyżej wymienionymi (np. zmiana układu pomieszczeń, wyposażenie pomieszczeń w meble, montaż urządzeń sanitarnych, remont klatki schodowej, wykończenie pomieszczeń) nie mogą stanowić wydatków kwalifikowalnych w projekcie. Wyjątek stanowią wydatki na prace niezbędne do przeprowadzenia w/w prac i bezpośrednio z nią związane, np. przebudowa kotłowni, koszty przyłącza gazowego, miejscowa naprawa muru lub stropu związana z koniecznością zamocowania urządzenia grzewczego itp. Zasada ta nie dotyczy również usprawnień na rzecz osób z niepełnosprawnościami, związanych z realizacją koncepcji uniwersalnego projektowania, o której mowa w Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.
8. Dodatkowe kryteria związane z kwalifikowaniem kosztów:

- 8.1. Wsparcie powinno być uwarunkowane uprzednim wykonaniem inwestycji zwiększających efektywność energetyczną i ograniczających zapotrzebowanie na energię w budynkach, w których wykorzystywana jest energia ze wspieranych urządzeń.
- 8.2. Dofinansowanie można uzyskać na projekt grantowy bez konieczności przeprowadzenia kompleksowej termomodernizacji w sytuacji kiedy zostaną spełnione minimalne progi wskaźnika energii pierwotnej (Zgodnie z kryterium „Maksymalne progi wskaźnika energii pierwotnej EP H + W” – wartość współczynnika nie może być wyższa niż 450 kWh/(m² rok) zmierzone na podstawie uproszczonego audytu energetycznego).
- 8.3. Dopuszczalna jest wymiana kotłów w budynkach historycznych (zabytkowych), bez konieczności spełnienia warunków „Maksymalne progi wskaźnika energii pierwotnej EP H + W” jeżeli zostały przeprowadzone minimalne inwestycje w efektywność energetyczną.
- 8.4. Budynek powinien pełnić wyłącznie funkcje mieszkalne, lokale użytkowe muszą być wyłączone z projektu lub z kwalifikowalności, np. odrębny lokal użytkowy, ogrzewany odrębnym źródłem ciepła.
- 8.5. Wspomniane przedsięwzięcia mogą zostać wsparte jedynie w przypadku, gdy podłączenie do sieci ciepłowniczej na danym obszarze nie jest uzasadnione ekonomicznie (co wynika z audytu) lub jest technicznie niemożliwe.
- 8.6. Warunkiem wstępnym realizacji inwestycji będzie przeprowadzenie właściwej oceny potrzeb i metod osiągnięcia oszczędności energii i redukcji emisji w sposób opłacalny, w oparciu o audyt uproszczony sporządzony wg wskazanej DIP metodologii (Załącznik do niniejszej Procedury).
- 8.7. Wsparte przedsięwzięcia muszą skutkować redukcją CO₂ w odniesieniu do istniejących instalacji (o co najmniej 30% w przypadku zamiany spalanej paliwa) oraz redukcją emisji pyłów zawieszonych PM₁₀ i PM_{2,5} co powinno wynikać z dokumentacji projektu (poprzez dobór właściwych wskaźników rezultatu) a redukcja emisji musi dotyczyć nie tylko projektu ale i każdego źródła ciepła w projekcie. Projekty powinny być uzasadnione ekonomicznie i społecznie oraz, w stosownych przypadkach, przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu. Powyższe dane powinny wynikać z uproszczonego audytu uproszczonego sporządzonego zgodnie z metodologią wskazaną przez DIP.
- 8.8. Podatek od towarów i usług (VAT) jest kosztem kwalifikowanym tylko wówczas, gdy jest on faktycznie i ostatecznie ponoszony przez Grantobiorcę, a Grantobiorca nie ma prawnej możliwości odliczenia podatku naliczonego od podatku należnego w jakiegokolwiek części, zgodnie z przepisami ustawy o podatku od towarów i usług. Weryfikacja kwalifikowalności podatku VAT na przedsięwzięcie realizowane przez poszczególnych Grantobiorców odbywać się będzie na podstawie ich oświadczeń dotyczących kwalifikowalności podatku VAT, na etapie złożenia Wniosku o Grant i rozliczenia projektu.
- 8.9. Po otrzymaniu Grantu, Grantobiorca zobowiązany będzie do podpisania oświadczenia, że ewentualny wzrost kosztów ogrzewania nie będzie stanowił dla Grantobiorcy nadmiernego obciążenia skutującego zagrożeniem dla trwałości projektu.
- 8.10. Urządzenia do ogrzewania muszą charakteryzować się obowiązującym od końca 2020 r. minimalnym poziomem efektywności energetycznej i normami emisji zanieczyszczeń, które zostały określone w środkach wykonawczych do dyrektywy 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią. Wszystkie kotły wymienione w ramach projektu będą wyposażone w automatyczny podajnik paliwa (nie dotyczy kotłów zgazowujących) i nie będą posiadały rusztu awaryjnego ani elementów umożliwiających jego zamontowanie. Na etapie składania wniosku wymagane będzie złożenie oświadczenia o zapewnieniu spełnienia powyższego wymogu w czasie realizacji projektu.

- 8.11. W każdym budynku/ mieszkaniach istnieje lub przewidziano instalację systemu zarządzania energią.
- 8.12. Istnieje możliwość zastosowania rozwiązań hybrydowych np. pompy ciepła zintegrowane z kotłami gazowymi. Warunki, które muszą być spełnione w tym zakresie, zostały zawarte w kryterium „Wymiana źródła ciepła”.
- 8.13. Dofinansowane źródło ciepła będzie użytkowane jako podstawowe źródło ciepła w budynku / mieszkaniu.
9. W ramach Projektu grantowego nie jest możliwa wymiana następujących źródeł ciepła:
- dotychczas używanych kotłów gazowych i olejowych na inne źródła ciepła;
  - dotychczas używanych źródeł ciepła na kotły węglowe, w tym ekogroszek, niezależnie od ich klasy.
10. Średnia wartość grantu na dom jednorodzinny/ mieszkanie nie może przekroczyć 35.000,00 zł. niezależnie od źródeł ciepła podlegających modernizacji (lub iloczynu tej kwoty i liczby mieszkańców, jeśli Grantobiorcą będzie podmiot inny niż osoba fizyczna) – w przypadku wymiany źródeł indywidualnych (zgodnie z kryterium „Limit kwotowy na źródło ciepła”).
11. Grantodawca, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, może ograniczyć lub zwiększyć wartość dofinansowania w ramach jednej Umowy o powierzenie Grantu, wskazując maksymalną wartość Umowy w celu osiągnięcia zaplanowanych efektów Projektu.
12. W budynkach jednorodzinnych/ mieszkaniach ogrzewanych źródłami zbiorczymi projekt oceniany będzie wyłącznie w oparciu o kryterium „Zasadność i adekwatność wydatków”.
13. Ocena kwalifikowalności wydatków polegająca na analizie zgodności jego poniesienia z obowiązującymi przepisami dokonywana jest w trakcie realizacji projektu oraz po jego zakończeniu – na etapie oceny przedkładanych Wniosków o wypłatę Grantu oraz na etapie kontroli Projektu.
14. W przypadku uznania przez Grantodawcę wydatków za niekwalifikowalne, Grantobiorca będzie musiał zapewnić środki własne na ich sfinansowanie.
15. Grantodawca nie określa minimalnej kwoty Grantu, o którą może wnioskować Grantobiorca.
16. Nie jest możliwe zwiększanie wysokości udzielonego Grantu po ocenie merytorycznej wniosku.
17. Wielkość, limity dofinansowania oraz podstawę prawną udzielenia Grantu, każdorazowo określa Umowa o powierzenie Grantu zawierana pomiędzy Grantobiorcą a Grantodawcą.

3. Sposób wyboru Grantobiorców

1. O grant mogą ubiegać się osoby fizyczne będące:
  - właścicielem domów jednorodzinnych;
  - właścicielem mieszkań w domach wielorodzinnych;
  - najemcą mieszkań w domach wielorodzinnych (posiadający tytuł do lokalu mieszkalnego oraz prawo do dysponowania lokalem na cele projektu w okresie realizacji i trwałości projektu).zwanyymi dalej Grantobiorcami, w celu zaspokojenia własnych potrzeb zmierzających do ograniczenia wysokiej emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń.
2. Grantobiorcą może być także wspólnota mieszkaniowa, spółdzielnia mieszkaniowa oraz TBS.
3. Grantobiorca musi posiadać uregulowany stan prawny nieruchomości, na której przeprowadzone zostanie przedsięwzięcie, w szczególności prawa własności czy przekształcenie użytkowania wieczystego we własność.
4. Katalog Grantobiorców uwzględnia zasadę posiadania prawa do dysponowania nieruchomością na cele realizacji projektu w odniesieniu do nieruchomości, na której/których realizowany będzie grant (w rozumieniu art. 3 pkt 11 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane tj. z dnia 21 maja 2019 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 1186 ze zm.), z uwzględnieniem zasady zachowania trwałości projektu grantowego wynikającej z art. 71

- Rozporządzenia nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące EFRR, EFS, FS, EFRROW oraz EFMiR.
5. Grantobiorca nie może być podmiotem wykluczonym z możliwości otrzymania dofinansowania (art. 35 ust. 4 ustawy wdrożeniowej). Kwestie dotyczące powstania stanu wykluczenia, a w konsekwencji wpisania danego podmiotu do rejestru podmiotów wykluczonych reguluje art. 207 ust. 1 i 4 Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych tj. z dnia 13 października 2017r. (Dz.U. z 2017r. poz. 2077). Wobec Grantobiorcy nie może być również orzeczony zakaz dostępu do środków, o którym mowa w art. 12 ust. pkt. 1 ustawy z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (tj. Dz.U. z 2012 r. poz. 769 ze zm.) oraz zakazy określone w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary. tj. z dnia 15 marca 2019 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 628 ze zm.).
  6. Grantobiorcy zostaną wybrani w drodze otwartego naboru z zachowaniem bezstronności i przejrzystości zastosowanych procedur w oparciu o Kryteria wyboru Grantobiorców (Załącznik Nr 1 do niniejszej Procedury), do czasu wyczerpania środków przeznaczonych na Granty.
  7. Limit środków przeznaczonych na Granty zostanie podzielony na półroczne okresy alokacji.
  8. Grantodawca zastrzega, że w przypadku gdy wartość złożonych wniosków, przeznaczonych na zakontraktowanie Grantów przekroczy 120% alokacji środków pozostałych do rozdysponowania w danym okresie, nabór na dany okres może zostać zawieszony.
  9. Grantodawca zastrzega, że nabór może zostać przerwany, jednakże nie dłużej niż łącznie na 14 dni kalendarzowych w ciągu jednego roku kalendarzowego.
  10. Informacja o naborze do udziału, zawieszeniu naboru bądź jego przerwaniu, albo zakończeniu, a także o terminach i kwotach kolejnych alokacji w Projekcie, Grantodawca ogłasza na stronie internetowej Projektu: www.karr.pl
  11. W przypadku wystąpienia zagrożenia nieosiągnięcia wskaźników w Projekcie, Grantodawca może za zgodą Dolnośląskiej Instytucji Pośredniczącej, przeprowadzić nabór dedykowany jedynie dla Grantobiorców zamierzających uzyskać wsparcie na:
    - urządzenie (zespół urządzeń) służących do wytwarzania energii cieplnej z OZE;
    - urządzenie (zespół urządzeń) służących do wytwarzania energii elektrycznej z OZE.
  12. Wybór Grantobiorców będzie prowadzony w oparciu o złożone Wnioski o Grant wraz z załącznikami, z zachowaniem kolejności ich wpływu.
  13. Ogłoszenie dotyczące Projektu grantowego i naboru Grantobiorców zostanie umieszczone na stronie internetowej Grantodawcy (www.karr.pl) oraz w prasie regionalnej lub lokalnej o zasięgu przynajmniej zgodnym z zasięgiem geograficznym realizacji projektu, a także na stronach internetowych urzędów gmin/miast obejmujących obszar Aglomeracji Jeleniogórskiej, które wyraziły deklarację współpracy z Grantodawcą w zakresie rozpowszechnienia informacji o Projekcie.
  14. Informacja o projekcie i naborze będzie ponadto rozpowszechniona z wykorzystaniem kampanii internetowych, a także za pomocą materiałów promocyjnych (ulotek i plakatów).
  15. Zakłada się zakwalifikowanie do realizacji projektu grantowego min. 200 Grantobiorców.

4. Tryb aplikowania o granty

1. **Informacje o konkursie** – Przedmiotem konkursu jest udzielenie dofinansowania na realizację projektów grantowych, o których mowa w art. 35 ust. 2 ustawy wdrożeniowej, składanych w ramach Osi priorytetowej 3

Gospodarka niskoemisyjna; Działanie 3.3 „Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym”; Poddziałanie 3.3.3 ZIT AJ „Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym – ZIT AJ”; Typ 3.3 e Modernizacja systemów grzewczych i odnawialne źródła energii - projekty dotyczące zwalczania emisji kominowej – projekt grantowy, którego celem jest zwiększenie efektywności energetycznej budynków mieszkalnych oraz ograniczenie emisji kominowej na terenie Aglomeracji Jeleniogórskiej poprzez modernizację źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych i wielorodzinnych wsparta inwestycjami w OZE.

2. Procedura udzielenia Grantu składa się z następujących etapów:

- Etap I. Złożenie Wniosku o Grant wraz z wymaganymi Załącznikami.
- Etap II. Obejmuje:
  - spotkanie z doradcą ds. wymiany źródeł ciepła¹¹,
  - przeprowadzenie uproszczonego audytu energetycznego (obowiązkowo),
  - ocenę spełnienia kryteriów formalnych¹².
- Etap III. Ocena spełnienia kryteriów merytorycznych.
- Etap IV. Wybór Wykonawcy/ów przez Grantobiorcę w drodze Zapytania ofertowego,
- Etap V. Decyzja w sprawie udzielenia Grantu,
- Etap VI. Podpisanie Umowy o powierzenie Grantu,
- Etap VII. Zamówienie i realizacja przedsięwzięcia,
- Etap VIII. Rozliczenie Umowy o powierzenie Grantu oraz Wypłata Grantu,
- Etap IX. Monitoring i kontrola Grantu.

3. Procedura składania wniosków:

- 3.1 Grantobiorca składa do Grantodawcy formularz Wniosku o Grant, będący Załącznikiem do Procedury realizacji projektu grantowego.
- 3.2 Grantobiorca może skorzystać z bezpłatnej konsultacji świadczonej przez Grantodawcę, przed złożeniem Wniosku o Grant, w zakresie dotyczącym wstępnej oceny możliwości dofinansowania przedsięwzięcia, wpisywania się Grantobiorcy i jego przedsięwzięcia w warunki konkursu.
- 3.3 Grantobiorca może skorzystać z bezpłatnego doradztwa w zakresie wyboru źródła ciepła, po złożeniu Wniosku o Grant, w celu uszczegółowienia zakresu przedsięwzięcia.
- 3.4 Grantobiorca udziela pełnomocnictwa i wyraża zgodę na przeprowadzenie audytu energetycznego sporządzonego w oparciu o metodologię wskazaną przez IOK na jego rzecz i na jego koszt przez wskazany przez Grantodawcę podmiot.
- 3.5 Grantobiorca zainteresowany udziałem w projekcie składa wypełniony i podpisany Wniosek o powierzenie Grantu na udostępnionym przez Grantodawcę formularzu wniosku w okresie trwania naboru. Wniosek powinien zawierać w szczególności:
  - nazwę Grantobiorcy,
  - nazwę i miejsce realizacji przedsięwzięcia,
  - cel realizacji przedsięwzięcia,
  - opis przedsięwzięcia,
  - opis rezultatów realizacji przedsięwzięcia,
  - planowane daty rozpoczęcia i zakończenia realizacji przedsięwzięcia,
  - wartość przedsięwzięcia,
  - koszty kwalifikowalne,

¹¹ Na wniosek Grantobiorcy

¹² Przed przekazaniem Wniosku o udzielenie Grantu do Doradcy ds. wymiany źródeł ciepła, Grantodawca podejmuje czynności weryfikacyjne pod kątem spełnienia kryteriów formalnych dopuszczających oraz kryteriów formalnych uzupełniających, za wyjątkiem pkt. 10. Weryfikacja wymogów kryteriów formalnych nie jest jednoznaczna z oceną formalną Wniosku.

- wnioskowaną kwotę pomocy,
- źródła finansowania przedsięwzięcia,
- wskaźniki przedsięwzięcia,
- całkowita wartość przedsięwzięcia,
- poziom dofinansowania,
- inne informacje, wskazane przez Grantodawcę, niezbędne do dokonania oceny wniosku.

3.6 Dodatkowo, w przypadku ubiegania się o przyznanie grantu objętego pomocą de minimis lub pomocą publiczną, Grantobiorca powinien dołączyć:

- kopie wszystkich zaświadczeń o pomocy de minimis (lub oświadczenie o wielkości pomocy de minimis), jaką otrzymał w roku, w którym ubiega się o pomoc, oraz w ciągu 2 poprzednich lat podatkowych, lub - jeżeli nie otrzymał w w/w okresie pomocy de minimis - oświadczenie o nieotrzymaniu pomocy de minimis w tym okresie;
oraz
- formularz informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc de minimis na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc de minimis (Dz. U. Nr 53, poz. 311 z późn. zm.)
lub
- formularz informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc inną niż pomoc w rolnictwie lub rybołówstwie, pomoc de minimis lub pomoc de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc inną niż de minimis lub de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie (Dz. U. 2010 Nr 53, poz. 312 z późn. zm.)

Wniosek o Grant w ramach Projektu grantowego realizowanego ze środków RPO WD 2014-2020 jest równocześnie Wnioskiem o udzielenie pomocy de minimis lub pomocy publicznej.

3.7 Wniosek należy złożyć w oryginale. Wszystkie oryginalne dokumenty powinny być podpisane, a każda strona zafarbowana przez osoby reprezentujące Grantobiorcę, a załączniki będące kopiami dokumentów powinny być potwierdzone „za zgodność z oryginałem” i podpisane przez osoby reprezentujące Grantobiorcę.

3.8 Przez kopię potwierdzoną za zgodność z oryginałem należy rozumieć:

- kopię dokumentu zawierającą klauzulę „za zgodność z oryginałem” umieszczonej na każdej stronie dokumentu wraz z czytelnym podpisem osoby uprawnionej do reprezentacji, lub
- kopie dokumentu zawierającą na pierwszej stronie dokumentu klauzulę „za zgodność z oryginałem od strony ... do strony ...”, wraz z czytelnym podpisem osoby uprawnionej do reprezentacji;

3.9 Wniosek należy dostarczyć w jednym egzemplarzu, do siedziby Grantodawcy (I piętro, sekretariat) w zaklejonej kopercie z adresem KARR S.A., ul. 1 Maja 27, 58-500 Jelenia Góra.

3.10 Na kopercie należy umieścić:

- nazwę, dane adresowe Grantobiorcy
- nazwę projektu – „Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ...”

3.11 Za dzień skutecznego doręczenia wniosku uznaje się datę przyjęcia dokumentów zgłoszeniowych w siedzibie Grantodawcy.

3.12 Wypełnienie i złożenie wniosku nie jest jednoznaczne z uczestnictwem w Projekcie.

3.13 W przypadku złożenia Wniosku o Grant po upływie wyznaczonego terminu (z uwzględnieniem sytuacji skrócenia czasu trwania naboru z uwagi na wyczerpanie alokacji) nie będzie on podlegał ocenie.

- 3.14 Dostarczony wniosek z załącznikami przez Grantobiorcę nie podlega zwrotowi i stanowić będzie część dokumentacji z przebiegu procesu naboru.
- 3.15 Grantodawca dokonuje oceny przedłożonych Wniosków o Grant wraz z załącznikami.
- 3.16 Ocena danego wniosku nie powinna trwać dłużej niż 90 dni kalendarzowych liczonych od daty złożenia kompletnego wniosku. W uzasadnionych przypadkach termin ten może ulec wydłużeniu – stosowna informacja zostanie opublikowana na stronie internetowej.
- 3.17 W trakcie oceny Grantodawca może wezwać Grantobiorcę do złożenia wyjaśnień (informacji lub dokumentów) w sprawie Wniosku o Grant, które są niezbędne do przeprowadzenia oceny wyboru wniosku.
- 3.18 Postępowaniu decyzyjnemu podlegają wyłącznie kompletne Wnioski o Grant.
- 3.19 Grantobiorca może wycofać się z procesu oceny złożonego Wniosku o Grant bez podania przyczyny poprzez złożenie oświadczenia. Wówczas wniosek nie będzie podlegał dalszej ocenie.

4. **Uzupełnienia wniosku**

- 4.1. Wezwanie do poprawienia oczywistej omyłki lub uzupełnienia braku formalnego, o ile zostaną one stwierdzone, może nastąpić na każdym etapie oceny spełnienia kryteriów wyboru Grantobiorców.
- 4.2. W przypadku potrzeby złożenia dodatkowych wyjaśnień, stwierdzenia we Wniosku o Grant braków formalnych lub oczywistych omyłek, Grantobiorca zostanie wezwany do uzupełnienia wniosku lub poprawienia w nim oczywistych pomyłek w terminie 14 dni kalendarzowych od dnia otrzymania informacji. Niewniesienie dodatkowych wyjaśnień, niepoprawienie wniosku, złożenie przez Grantobiorcę wyjaśnień niepozwalających na stwierdzenie, że kryteria zostały spełnione lub niepoprawienia wszystkich braków i omyłek w terminie spowoduje odrzucenie Wniosku i niedopuszczenie projektu do dalszej oceny. Odrzucenie Wniosku i niedopuszczenie do dalszej oceny nastąpi również w przypadku wprowadzenia do wniosku innych zmian (istotna modyfikacja), niż te wynikające z pisma wzywającego do uzupełnień braków formalnych lub poprawienia oczywistych omyłek.
- 4.3. Przez „istotną modyfikację” należy w szczególności rozumieć modyfikację dotyczącą elementów treściowych wniosku, której skutkiem jest zmiana:
  - podmiotowa (np. zmiana Grantobiorcy) dopuszcza się wyłącznie zmiany wynikające wprost z przepisów prawa;
  - przedmiotowa (np. zakres rzeczowy, skrócony opis projektu, kategorie kosztów, zmiany wartości projektu niewynikających z oczywistych omyłek i błędów rachunkowych);
  - celów projektu;
  - wskaźników monitoringowych, w tym ich wartości docelowych, niewynikających z omyłki lub celów mających wpływ na kryteria wyboru projektów.

Ostateczna ocena, czy uzupełnienie Wniosku o Grant lub poprawienie w nim oczywistej omyłki, doprowadziła do istotnej modyfikacji wniosku, jest dokonywana przez Grantodawcę.

- 4.4. Po uzupełnieniu/poprawie Wniosku o Grant ocena jest kontynuowana.

5. **Tryb wyboru Grantobiorców**

- 5.1. Złożony Wniosek o powierzenie Grantu podlega ocenie spełnienia Kryteriów wyboru Grantobiorców do dofinansowania.
- 5.2. Ocena spełnienia kryteriów wyboru Grantobiorców – składa się z oceny formalnej według kryteriów dopuszczających obligatoryjnych, oceny formalnej według kryteriów uzupełniających, oceny merytorycznej według kryteriów merytorycznych. Kryteria stanowią Załącznik Nr 1 „Kryteria wyboru Grantobiorców” do Procedury.

- 5.3. Oceny każdego Wniosku dokonuje się poprzez wypełnienie karty oceny formalnej oraz merytorycznej z zachowaniem zasady „dwóch par oczu”, co oznacza, że każdy wniosek będzie weryfikowalny jest przez co najmniej dwie osoby zaangażowane w realizację projektu grantowego. W celu zagwarantowania wysokiego standardu oceny, projekty mogą być również poddawane zaopiniowaniu przez doradców, radców prawnych Grantodawcy lub przez inne instytucje. W przypadku zaistnienia rozbieżności w ocenie powołuje się trzecią osobę, która ma głos rozstrzygający.
- 5.4. Ocena spełnienia kryteriów wyboru odbywa się w szczególności na podstawie zapisów Wniosku o Grant wraz z załącznikami oraz oświadczeń Grantobiorcy.
- 5.5. W trakcie oceny Grantodawca może wystąpić do Grantobiorcy o złożenie wyjaśnień (informacji lub dokumentów) w sprawie projektu, które są niezbędne do przeprowadzenia oceny.
- 5.6. W uzasadnionych przypadkach termin na przeprowadzenie oceny spełnienia kryteriów wyboru określony w niniejszej Procedurze może zostać przedłużony. Decyzję o wydłużeniu terminu poszczególnej oceny podejmuje Koordynator projektu.
- 5.7. Informacja o wydłużeniu terminu oceny przekazywana jest potencjalnemu Grantobiorcy drogą elektroniczną.

6. Ocena formalna

- 6.1. Na podstawie rejestru złożonych Wniosków o Grant, Grantodawca kieruje wnioski do oceny formalnej. Grantodawca zapewnia, że wszystkie Wnioski o Grant, które nie zostały wycofane, będą podlegały ocenie formalnej.
- 6.2. Grantodawca dokonuje oceny formalnej Wniosków o Grant zgodnie z Kryteriami oceny Grantobiorców, stanowiącymi Załącznik do niniejszej Procedury oraz weryfikuje, czy Wniosek o powierzenie Grantu wraz z załącznikami nie zawiera braków formalnych.
- 6.3. W trakcie oceny formalnej Grantodawca może wystąpić mailowo do Grantobiorcy o wyjaśnienia w sprawie zapisów Wniosku o Grant, które są niezbędne do przeprowadzenia oceny i/lub w przypadku kryteriów uzupełniających o jednokrotną poprawę/uzupełnienie Wniosku. Grantobiorca ma możliwość jednokrotnej poprawy/uzupełnienia Wniosku o Grant w terminie nie dłuższym niż 14 dni kalendarzowych. W przypadku niespełnienia któregośkolwiek z kryteriów formalnych dopuszczających, w których nie przewidziano możliwości dokonania korekty, lub niespełnienia kryterium formalnego uzupełniającego po dokonaniu jego poprawy przez Grantobiorcę - Grantobiorca nie ma możliwości poprawy wniosku, a Wniosek o powierzenie Grantu zostaje negatywnie oceniony.
- 6.4. Ocena formalna Wniosku o Grant jest przeprowadzana w terminie do 45 dni kalendarzowych, liczonych od dnia wpływu Wniosku o Grant. W uzasadnionych przypadkach (np. kumulacja dużej ilości wniosków, duża ilość niestandardowych przypadków wymagających dodatkowych wyjaśnień/analiz ze strony Grantodawcy) ocena może zostać wydłużona. Grantodawca informuje o tym fakcie Grantobiorcę ubiegającego się o Grant. Wnioski o Grant są oceniane według kolejności wpływu (data dzienna, godzina) do Grantodawcy. Składanie wyjaśnień/poprawa/uzupełnienie Wniosku o Grant wstrzymuje bieg oceny wniosku.
- 6.5. Grantodawca podejmie wszelkie starania, aby ocena formalna Wniosków o Grant odbywała się na bieżąco od dnia otrzymania Wniosku. Grantodawca prowadzi rejestr Wniosków o Grant, które przeszły pozytywnie i negatywnie ocenę formalną. Grantodawca zapewnia, że wszystkie Wnioski, które zostały pozytywnie ocenione formalnie, zostaną przekazane do oceny merytorycznej.

6.6. Informacja o wynikach oceny formalnej przekazywana jest Grantobiorcy w formie pisemnej niezwłocznie po jej podjęciu drogą mailową na wskazany przez Grantobiorcę we Wniosku o Grant adres mailowy, a w przypadku braku takiej możliwości listownie.

7. Ocena merytoryczna

7.1. Wniosek o Grant, który uzyskał pozytywną ocenę formalną, zostaje przekazany do oceny merytorycznej. Ocena merytoryczna przeprowadzana jest w terminie do 45 dni kalendarzowych, liczonych od dnia zatwierdzenia oceny formalnej Wniosku o Grant. Ocena merytoryczna jest przeprowadzana przez Grantodawcę i/lub pozyskanych przez niego doradców.

7.2. Oceniający, przed przystąpieniem do oceny merytorycznej, zobowiązani są podpisać deklaracje poufności i bezstronności.

7.3. W trakcie oceny merytorycznej Grantodawca może wystąpić do Grantobiorcy o wyjaśnienia w sprawie zapisów Wniosku o Grant, które są niezbędne do przeprowadzenia oceny kryteriów merytorycznych. W ramach procedury wyjaśnień Grantobiorca nie może uzupełniać wniosku o dodatkowe zapisy, a jedynie wyjaśniać zapisy umieszczone we Wniosku o Grant. Proces wyjaśnień wstrzymuje bieg oceny merytorycznej Wniosku. W przypadku niespełnienia któregokolwiek z kryteriów merytorycznych Wniosek o powierzenie Grantu jest negatywnie oceniany.

7.4. Informacja o ocenie merytorycznej przekazywana jest Grantobiorcy w formie pisemnej niezwłocznie po jej podjęciu drogą mailową na wskazany przez Grantobiorcę we Wniosku o Grant adres mailowy, a w przypadku braku takiej możliwości listownie.

8. Decyzja w sprawie złożonego wniosku

8.1. Zatwierdzenie wniosku o Grant do dofinansowania dokonywane jest w formie decyzji.

8.2. Informacja o decyzji Grantodawcy przekazywana jest Grantobiorcy w formie pisemnej niezwłocznie po jej podjęciu drogą mailową na wskazany przez Grantobiorcę we Wniosku o Grant adres mailowy, a w przypadku braku takiej możliwości listownie.

8.3. Decyzja w sprawie udzielenia Grantu ważna jest przez 30 dni kalendarzowych od daty jej podjęcia i w tym terminie konieczne jest podpisanie z Grantobiorcą Umowy o powierzenie Grantu.

8.4. Jeżeli termin, o którym mowa powyżej, nie jest możliwy do zachowania przez Grantobiorcę, zobowiązany jest on przed upływem wyznaczonego czasu poinformować pisemnie o tym fakcie Grantodawcę. Grantodawca wyznaczy inny termin.

8.5. Okres realizacji projektów grantowych trwa od 01.01.2020r. do 31.12.2021r., z zastrzeżeniem, że rozliczenie Grantu trwa nie dłużej niż 6 miesięcy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, Grantodawca, na wniosek Grantobiorcy, może przedłużyć okres realizacji przedsięwzięcia, przy czym na ostateczną datę zakończenia realizacji Grantu i złożenie przez Grantobiorcę do Grantodawcy kompletnego Wniosku o wypłatę Grantu wraz z załącznikami wyznacza się dzień 31.10.2021r.

9. Kryteria wyboru Grantobiorców wraz z podaniem ich znaczenia

9.1. Grantodawca opracował zestaw Kryteriów wyboru Grantobiorców. Każdy Wniosek o powierzenie Grantu złożony przez Grantobiorcę zostanie oceniony na podstawie załączonych Kryteriów wyboru Grantobiorców. Ocena spełnienia Kryteriów odbywa się w szczególności na podstawie zapisów we Wniosku o Grant wraz z załącznikami oraz oświadczeniami Grantobiorcy.

9.2. Kryteria wyboru Grantobiorców zostały podzielone na 3 sekcje:

- Kryteria formalne dopuszczające – wszystkie kryteria mają status obligatoryjnych tzn. są niezbędne dla możliwości otrzymania Grantu. W przypadku niespełnienia któregokolwiek z kryteriów dopuszczających obligatoryjnych Wniosek jest negatywnie oceniany.

- Kryteria formalne uzupełniające - umożliwiają jednokrotną poprawę Wniosku o Grant.
- Kryteria merytoryczne - umożliwiają jednokrotną poprawę Wniosku o Grant, spełnienie tych kryteriów jest obligatoryjne dla uzyskania grantu.

9.3. Kryteria wyboru projektów stanowią Załącznik do niniejszej Procedury.

9.4. Tylko wniosek który:

- spełnił wszystkie kryteria dopuszczające;
- spełnił wszystkie kryteria uzupełniające;
- spełnił wszystkie kryteria merytoryczne

zostanie wybrany do dofinansowania. Dofinansowanie będzie przyznawane do momentu wyczerpania środków finansowych przeznaczonych na Granty.

10. Umowa o powierzenie Grantu

10.1. Po pozytywnej weryfikacji przedłożonych ofert dotyczących wyboru Wykonawcy/ców, Grantodawca podpisuje Umowę o powierzenie Grantu, która stanowi Załącznik do Procedury.

10.2. Wzór umowy o powierzenie grantu projektu stanowi minimalny zakres oraz przedmiot praw i obowiązków Stron Umowy i może być przez Strony Umowy zgodnie uzupełniany o inne postanowienia niezbędne i istotne dla realizacji projektu. Postanowienia stanowiące uzupełnienie treści Umowy nie mogą być jednak sprzeczne z postanowieniami zawartymi w jej treści jak i z m.in. systemem realizacji RPO WD 2014-2020 oraz przepisami prawa wspólnotowego i polskiego, pod rygorem nieważności czynności prawnej.

10.3. Wzór umowy obowiązującej będzie dostępny w siedzibie Grantodawcy oraz na stronie internetowej projektu.

10.4. Prawa i obowiązki wynikające z Umowy oraz związane z nią płatności nie mogą być przenoszone na osoby trzecie.

5. Tryb wypłacania grantów, w tym zakres wymaganej dokumentacji od Grantobiorcy oraz jej weryfikacja

1. Warunkiem otrzymania przez Grantobiorcę refundacji jest:

- 1.1. przedłożenie prawidłowo wypełnionego, kompletnego oraz spełniającego wymogi formalne, merytoryczne i rachunkowe Wniosku o wypłatę Grantu wraz z załącznikami,
- 1.2. pozytywnie zaopiniowany protokół z wizji lokalnej opisany w pkt. 11 w zakresie prawidłowości realizacji przedsięwzięcia,
- 1.3. zawarcie umowy ubezpieczenia budynku wraz z ze źródłem ciepła/ instalacją lub ubezpieczenia samego źródła ciepła/ samej instalacji (Uwaga: wydatek niekwalifikowalny w ramach projektu).

2. Na etapie oceny Wniosków o Grant analizie poddana jest potencjalna kwalifikowalność wydatków ujętych we Wniosku. Przyjęcie danego projektu do realizacji i podpisanie z Grantobiorcą Umowy o powierzenie grantu nie oznacza, że wszystkie wydatki ujęte we Wniosku o Grant, a przedstawione przez Grantobiorcę do rozliczenia w trakcie realizacji projektu, będą kwalifikować się do współfinansowania. Ocena kwalifikowalności wydatków polegająca na analizie zgodności jego poniesienia z obowiązującymi przepisami dokonywana jest w trakcie realizacji projektu oraz po jego zakończeniu – na etapie oceny przedkładanych Wniosków o wypłatę Grantu oraz na etapie kontroli projektu.

3. Grantobiorca zobowiązany jest do rozliczenia przyznanego grantu na warunkach wskazanych w Umowie.
4. Wraz z Wnioskiem o wypłatę Grantu należy złożyć w formie kopii potwierdzonych za zgodność z oryginałem:
  - 4.1. **Dowód księgowy** – potwierdzający wykonanie usług/robót/dostawę towaru (faktura, rachunek) na rzecz Grantobiorcy
  - 4.2. **Dowód zapłaty dowodu księgowego** (potwierdzenie przelewu, wyciąg bankowy, KP – kasa przyjmie)
Dowód zapłaty nie jest wymagany w przypadku, gdy na dowodzie księgowym widnieje adnotacja świadcząca o tym, że zapłata została uiszczona gotówką (wskazanie gotówki jako sposobu zapłaty nie jest jednoznaczne z uregulowaniem należności z faktury. Na fakturze musi się znaleźć określenie typu „Zapłacono” wraz z określeniem wartości lub „do zapłaty 0,00 zł”. Dopuszcza się także umieszczenie przez sprzedawcę w momencie uiszczenia zapłaty pieczętki „Zapłacono gotówką”).
Uwaga - przepisy prawa krajowego (art. 22 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej) regulują próg kwotowy do którego można dokonywać transakcji w gotówce (jeżeli dana transakcja opłacana jest w kilku transzach/ratach – kwotę progową należy odnosić do łącznej ilości dokonanych płatności, a nie do jednej transzy/raty) tj. 15.000 zł
  - 4.3. **Dokumenty takie jak np.** protokół ze złomowania potwierdzający likwidację wysokoemisyjnego źródła ciepła podlegającego wymianie¹³ lub wizję lokalną potwierdzającą na piśmie wykonanie obowiązku likwidacji dotychczasowego źródła ciepła (nie dopuszcza się oświadczeń Grantobiorcy).
  - 4.4. **Protokół poświadczający** odbiór robót/ usług/ montażu/ podłączenia nowych źródeł ciepła/ CWU
  - 4.5. **Protokół poświadczający** odbiór robót/ usług oraz wystawionego przez certyfikowanego instalatora OZE protokołu montażu/ podłączenia zakupionych urządzeń do produkcji energii elektrycznej. Przez uprawnionego instalatora rozumie się osobę posiadającą:
    - ważny certyfikat potwierdzający kwalifikacje do instalowania odnawialnych źródeł energii (art. 136 i art. 145 ustawy o odnawialnych źródłach energii)
  - 4.6. **Umowę zawartą pomiędzy Grantobiorcą a wykonawcą wraz z ewentualnymi aneksami.**
  - 4.7. **Dokumenty w zakresie wyboru Wykonawcy/ów.**
  - 4.8. **Umowy na podłączenie do sieci** wraz z ewentualnymi aneksami.
  - 4.9. **Inne dokumenty specyficzne dla przedsięwzięcia** - jeśli dotyczy.
5. Do wniosku o wypłatę Grantu należy załączyć oryginały oświadczeń podpisanych przez Grantobiorcę w zakresie:
  - 5.1. poniesienia wydatków w sposób oszczędny, tzn. niezawyżony w stosunku do średnich cen i stawek rynkowych i spełniający wymogi uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów
  - 5.2. braku wystąpienia podwójnego dofinansowania wydatków (dofinansowania tego samego zakresu inwestycji)
  - 5.3. prawnej możliwości odzyskania podatku VAT – dotyczy tych Grantobiorców, którzy prowadzą działalność gospodarczą, na którą ma wpływ udzielone wsparcie
  - 5.4. wysokości dotychczas udzielonej pomocy de minimis
  - 5.5. prawa własności do lokalu/nieruchomości
6. W przypadku instalacji fotowoltaicznej za zakończenie przedsięwzięcia przyjmuje się nie tylko ukończenie samych prac związanych z montażem fotowoltaiki, ale podpisanie umowy dwustronnej z dystrybutorem energii oraz zainstalowanie licznika dwukierunkowego.

¹³ Potwierdzeniem trwałego wyłączenia z eksploatacji źródła ciepła jest imienny dokument ze złomowania - formularz przyjęcia odpadów metali (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2013 r. w sprawie wzoru formularza przyjęcia odpadów metali).

7. Grantodawca ma prawo zażądać od Grantobiorcy złożenia uzupełnień bądź wyjaśnień dotyczących Wniosku o wypłatę Grantu oraz innych dokumentów, a Grantobiorca jest zobowiązany do dokonania niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnień bez zbędnej zwłoki, nie później niż w terminie 7 dni kalendarzowych od daty otrzymania wezwania.
8. Grantodawca przed przekazaniem środków Grantobiorcy, w czasie do 90 dni kalendarzowych, zweryfikuje przedłożone przez Grantobiorcę dokumenty pod kątem sprawdzenia:
  - 8.1. Czy produkty i usługi, które zostaną objęte wsparciem zostały dostarczone Grantobiorcy
  - 8.2. Czy wydatki deklarowane przez Grantobiorcę zostały poniesione
  - 8.3. Czy spełniają one wymogi stawiane przez obowiązujące przepisy prawa, wymagania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 i warunki wsparcia.
9. Granty przekazywane są Grantobiorcy wyłącznie w formie refundacji.
10. Przekazanie Grantu następuje bezpośrednio na rachunek bankowy wskazany przez Grantobiorcę w umowie o powierzenie Grantu w terminie niezwłocznym, nie dłuższym niż 30 dni kalendarzowych. Termin liczony jest od dnia zatwierdzenia Wniosku o Wypłatę Grantu wraz z załącznikami.
11. Grantodawca nie pobiera opłat (prowizji) od Grantobiorców za udzielenie grantów.

6. Wymogi w zakresie zabezpieczania grantów

1. Zabezpieczenie prawidłowej realizacji Umowy o powierzenie grantu odbędzie się poprzez wprowadzenie w Umowie o powierzenie grantu postanowień dotyczących zobowiązania Grantobiorcy do zwrotu Grantu w przypadku rozwiązania Umowy – w terminie określonym w wezwaniu do zwrotu Grantu lub jego części oraz na rachunek bankowy, na który zwrot zostanie dokonany.
2. Grant może zostać wypłacony po ustanowieniu lub wniesieniu przez Grantobiorcę zabezpieczenia należytego wykonania zobowiązań wynikających z Umowy, obejmującego okres realizacji i okres trwałości przedsięwzięcia. Zabezpieczenie musi zostać wniesione najpóźniej w terminie 3 dni roboczych od dnia podpisania Umowy o powierzenie Grantu.
3. Zabezpieczenie ustanawiane jest w formie aktu notarialnego zawierającego oświadczenie o dobrowolnym poddaniu się egzekucji zgodnie z art. 777 §1 k.p.c. wprost z aktu.
4. Wszelkie koszty zabezpieczenia ponosi Grantobiorca i nie są one kwalifikowalne.
5. Zabezpieczenie zwracane jest Grantobiorcy:
  - 5.1 po upływie okresu trwałości i prawidłowej realizacji zobowiązań wynikających z Umowy o powierzenie Grantu,
  - 5.2 w przypadku rozwiązania Umowy o powierzenie Grantu jednak przed dokonaniem wypłaty,
  - 5.3 w przypadku zwrotu Grantu przez Grantobiorcę wraz z odsetkami.

7. Sposób realizacji zamówień przez Grantobiorcę

1. Grantobiorca zobowiązany jest do wykazania (w stosunku do Grantodawcy), iż dokonane wydatki kwalifikowane zostały przez niego poniesione w sposób oszczędny, tzn. niezawyżony w stosunku do średnich cen i stawek rynkowych i spełniający wymogi uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów.
2. Grantobiorca zobowiązany jest do bezpośredniego skierowania zapytania ofertowego do minimum 3 potencjalnych oferentów w celu wyboru najkorzystniejszej oferty. Wymóg, o którym mowa powyżej zostanie spełniony w przypadku otrzymania przez Grantobiorcę co najmniej 2 ofert od potencjalnych oferentów, którzy świadczą usługi w zadeklarowanym przez Grantobiorcę we Wniosku o Grant zakresie przedsięwzięcia.

3. W przypadku, gdy na Grantobiorcy ciąży obowiązek stosowania przepisów o zamówieniach publicznych, jest on zobowiązany do ich stosowania w celu wyboru Wykonawcy. W przypadku wartości zamówienia poniżej progów określonych w art. 4 pkt 8 ustawy Prawo zamówień publicznych, Grantodawca jest zobowiązany stosować Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.
4. W celu uniknięcia konfliktu interesów zamówienie na usługi/dostawy i/lub roboty budowlane, nie mogą być udzielane podmiotom powiązanim z Grantobiorcą osobowo lub kapitałowo. Przez powiązania kapitałowe lub osobowe rozumie się wzajemne powiązania między Grantobiorcą a Wykonawcą, polegające w szczególności na:
  - 4.1. uczestniczeniu w spółce jako wspólnik spółki cywilnej lub spółki osobowej,
  - 4.2. posiadaniu co najmniej 10% udziałów lub akcji,
  - 4.3. pełnieniu funkcji członka organu nadzorczego lub zarządzającego, prokurenta, pełnomocnika,
  - 4.4. pozostawianiu w związku małżeńskim, w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa, w linii prostej, pokrewieństwa drugiego stopnia lub powinowactwa drugiego stopnia w linii bocznej lub w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli. Grantobiorca zobowiązany jest do udokumentowania przeprowadzonej procedury poprzez zgromadzenie i archiwizację stosownej dokumentacji oraz sporządzenia i przedłożenia Grantodawcy Protokołu z wyboru Wykonawcy/ów.
5. Grantobiorca po otrzymaniu informacji o pozytywnej ocenie merytorycznej Wniosku o Grant, zobowiązany jest przedstawić do Grantodawcy w terminie 30 dni kalendarzowych Protokół z Wyboru Wykonawcy/ców. W sytuacji ciężącego na Grantobiorcy obowiązku stosowania PZP termin dostarczenia Protokołu z Wyboru Wykonawcy/ców, może za zgodą Grantodawcy, ulec wydłużeniu.
6. Grantodawca zastrzega sobie prawo do weryfikacji przedłożonych ofert.

8. Warunki i tryb przyznania grantu jako pomocy publicznej

1. W przypadku projektów nie objętych pomocą publiczną oraz objętych pomocą de minimis maksymalny limit dofinansowania środków EFRR wynosi **do 85% wydatków kwalifikowalnych** (pod warunkiem, że w przypadku pomocy de minimis nie zostanie przekroczony limit 200 000 EUR w okresie trzech lat podatkowych, - 100 000 EUR w okresie trzech lat podatkowych w zakresie drogowego transportu towarów).
2. Udzielone wsparcie w postaci Grantu stanowić może pomoc de minimis. W przypadku pomocy de minimis, pomoc przyznana jest zgodnie i na podstawie rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013 oraz rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020.
3. Dofinansowanie grantów objętych pomocą publiczną OZE może być przyznawane przez Grantodawcę na podstawie rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020. Znaczenie ma określony limit całkowitej pomocy de minimis przyznany jednemu Grantobiorcy, określony w ust. 2 art. 3 przedmiotowego rozporządzenia, który nie może przekroczyć 200 000 EUR w okresie trzech lat podatkowych.
4. W przypadku Grantobiorców możliwe jest również udzielanie pomocy publicznej na podstawie GBER – zgodnie z limitem określonym w rozporządzeniu (art. 37 i/lub 41 GBER).
  - art. 37 GBER tj. pomocy inwestycyjnej na wcześniejsze dostosowanie do przyszłych norm unijnych oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy

- na realizację inwestycji służących podniesieniu poziomu ochrony środowiska w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020;
- art. 41 GBER tj. pomocy inwestycyjnej na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych oraz Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020.
5. Grantobiorca jest zobowiązany do zapewnienia wkładu własnego wyłącznie w formie pieniężnej, wynoszącego **nie mniej niż 15% wydatków kwalifikowalnych**.
  6. Pomoc publiczna wystąpi w przypadku wymiany źródeł ciepła w pomieszczeniach wykorzystywanych na działalność gospodarczą / wynajmowanych w celu prowadzenia działalności gospodarczej / u podmiotów będących przedsiębiorcami oraz w przypadku montażu instalacji do wytwarzania energii elektrycznej z OZE wykorzystywanej na cele prowadzonej działalności gospodarczej.
  7. Montaż mikroinstalacji OZE w domu jednorodzinnym / budynku wielorodzinnym w którym nie jest prowadzona działalność gospodarcza / którego właściciel / najemca nie jest przedsiębiorcą nie stanowi pomocy publicznej jeśli spełnione zostaną wszystkie poniższe warunki:
    - grantobiorca nie prowadzi działalności gospodarczej i nie udostępnia powierzchni innym podmiotom w celu prowadzenia działalności gospodarczej /oświadczenie Grantobiorcy/,
    - wytworzona energia jest zużywana na potrzeby własne /oświadczenie Grantobiorcy/,
    - rozmiar (zdolność wytwórcza instalacji) nie przekracza realnego zapotrzebowania na energię danego prosumenta i wynika to z przeprowadzonej oceny zapotrzebowania na energię na podstawie zużycia z lat ubiegłych - z uwzględnieniem sytuacji, gdy potrzeby te ulegną zwiększeniu ze względu na planowe wykorzystanie energii elektrycznej z OZE na potrzeby grzewcze – co wymaga weryfikacji przez Grantodawcę.
  8. Na poziomie Grantobiorcy pomoc publiczna może również wystąpić, jeśli Grantobiorcą będzie podmiot z zasady prowadzący działalność gospodarczą w dziedzinie mieszkalnictwa, taki jak spółdzielnia mieszkaniowa lub TBS (zgodnie z interpretacją UOKiK).
  9. W przypadku działalności zarejestrowanej w domu jednorodzinnym / mieszkaniu ale wykonywanej poza (w innym lokalu albo u klienta) zostanie wzięte pod uwagę, czy w mieszkaniu prowadzone są np. czynności administracyjne związane z prowadzoną działalnością, gromadzona jest dokumentacja podatkowa, umowy z kontrahentami i inne dokumenty. W takiej sytuacji można posiłkować się metodologią związaną z kwestiami podatkowymi, np. podatkiem od nieruchomości. Gdy od części nieruchomości podatnik płaci wyższą stawkę podatku dla działalności gospodarczej, należałoby stosować przepisy o pomocy publicznej. Pomoc stanowiłaby tylko ta część dotacji, która proporcjonalnie odnosi się do powierzchni wykorzystywanej na działalność gospodarczą.
  10. Występowanie pomocy publicznej będzie każdorazowo oceniane na podstawie art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.
  11. W przypadku wystąpienia pomocy publicznej i/lub pomocy de minimis, Grantodawca zawierając Umowę o powierzenie Grantu, zobowiązuje się do wystawienia każdemu Grantobiorcy zaświadczenia o otrzymanej pomocy de minimis i/lub pomocy publicznej, określającego m.in. dzień i wartość udzielonej pomocy. Zaświadczenia o pomocy de minimis i/lub pomocy publicznej wydaje się z urzędu w dniu udzielenia wsparcia.

9. Promocja i informacja w projekcie

1. Grantobiorca zobowiązuje się do wypełniania obowiązków informacyjnych i promocyjnych zgodnie z zapisami rozporządzenia zgodnie z zapisami rozporządzenia ogólnego, rozporządzenia Komisji nr 821/2014.
2. Grantobiorca jest zobowiązany w szczególności do:
  - a. oznaczania, znakiem Funduszy Europejskich, barwami RP, herbem województwa dolnośląskiego z napisem „Dolny Śląsk” oraz znakiem Unii Europejskiej:
    - wszystkich prowadzonych działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących Projektu,
    - wszystkich dokumentów związanych z realizacją Projektu podawanych do wiadomości publicznej,
    - wszystkich dokumentów i materiałów dla osób i podmiotów uczestniczących w Projekcie.
  - b. umieszczenia w widocznym i ogólnodostępnym miejscu tablicy informacyjnej informującej o dofinansowaniu projektu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Tablica informacyjna zostanie wykonana zgodnie z wytycznymi IZ RPO WD w tej sprawie;
  - c. przekazywania osobom i podmiotom uczestniczącym w Projekcie informacji, że Projekt uzyskał dofinansowanie co najmniej w formie odpowiedniego oznakowania
  - d. dokumentowania działań informacyjnych i promocyjnych prowadzonych w ramach Projektu.
3. Grantodawca przekaze Grantobiorcy wykonaną tablicę informacyjną, a Grantobiorca zamontuje ją w miejscu realizacji powierzonego Grantu niezwłocznie po jej otrzymaniu. Oznakowanie pozostaje wyeksponowane do końca okresu trwałości przedsięwzięcia.

10. Zasady dotyczące zwrotów grantów w przypadku ich wykorzystania niezgodnie z celami projektu grantowego

1. Szczegółowe zapisy dotyczące zwrotów grantów w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości warunkują zapisy Umowy o powierzenie Grantu.
2. Niewywiązywanie się Grantobiorcy z realizacji postanowień Umowy stanowi podstawę do jej wypowiedzenia ze skutkiem natychmiastowym.
3. Zwrot Grantu lub jego części nastąpi na pisemne wezwanie Grantodawcy, w wyznaczonym terminie i na wskazany rachunek bankowy.
4. W przypadku wypowiedzenia Umowy, Grantobiorca zobowiązany jest do zwrotu otrzymanego Grantu wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych liczonych od dnia wypłaty Grantu.
5. W przypadku braku zwrotu środków w określonym przez Grantodawcę w wezwaniu terminie i wysokości, Grantodawca podejmuje czynności zmierzające do odzyskania części lub całości Grantu ze złożonego przez Grantodawcę zabezpieczenia należytego wykonania zobowiązań wynikających z Umowy.

11. Zasady dotyczące monitorowania i kontroli Grantów

1. Grantobiorca zobowiązany będzie poddać się kontroli w zakresie prawidłowości realizacji przedsięwzięcia, przeprowadzanej przez przedstawicieli Grantodawcy, Instytucję Zarządzającą, Instytucję Audytową, przedstawicieli Komisji Europejskiej oraz inne podmioty uprawnione do jej przeprowadzenia na podstawie odrębnych przepisów.
2. W Umowie o powierzenie Grantu znajdują się odpowiednie zapisy dotyczące poddania się przez Grantobiorcę czynnościom kontrolnym wykonywanym na potrzeby Projektu grantowego przez Grantodawcę oraz inne instytucje do tego uprawnione.

3. W celu zagwarantowania pełnego dostępu do rzeczy, materiałów, urządzeń, sprzętów, obiektów, terenów i pomieszczeń, w których realizowany będzie grant lub zgromadzona będzie dokumentacja dotycząca realizowanego grantu Grantobiorca zobowiązany będzie do zapewnienia podmiotom kontrolującym m.in:
  - pełnego wglądu we wszystkie dokumenty, w tym dokumenty elektroniczne związane z realizacją projektu oraz umożliwić tworzenie ich uwierzytelnionych kopii, odpisów i wyciągów;
  - pełnego wglądu do dokumentów nie związanych bezpośrednio z realizacją projektu, jeżeli będzie to konieczne do stwierdzenia kwalifikowalności wydatków ponoszonych w ramach realizacji projektu;
  - asysty upoważnionych osób, które udzielą wyjaśnień na temat realizacji projektu, w tym wydatków i innych zagadnień związanych z jego realizacją.
4. Dodatkowo, Grantobiorca ma obowiązek zapewnić dostępność dokumentów m.in. do kontroli w terminie, o którym mowa w art. 23 ust 3 ustawy wdrożeniowej (pomoc publiczna, kwalifikowalność VAT) oraz do ewentualnej kontroli osiągniętych rezultatów.
5. Monitorowanie i kontrolowanie wykonania założonych w projekcie celów oraz wskaźników realizacji projektu będzie się odbywać poprzez:
  - 5.1. monitorowanie wpływu Wniosków o wypłatę Grantów składanych przez Grantobiorców, zgodnie z warunkami zawartych umów. W przypadku braku wpływu Wniosku o wypłatę Grantu wraz z załącznikami, Grantobiorca jest wzywany do złożenia Wniosku o wypłatę Grantu wraz z wyjaśnieniami niedotrzymania terminu.
  - 5.2. pozyskiwanie danych dotyczących poziomu realizacji założonych wskaźników na podstawie danych przedstawionych we Wniosku o wypłatę Grantu i dotyczącej wskaźników projektu.
  - 5.3. przyjmowanie zgłoszeń od Grantobiorców obejmujących wszelkie zmiany w realizowanych przez nich zadaniach oraz sygnalizujących wystąpienie wszelkich zagrożeń w zakresie realizacji zadań i osiągnięcia założonych celów.
  - 5.4. kontakty z Grantobiorcami (korespondencja, kontakt telefoniczny)
6. Kontrole mogą przybrać formę weryfikacji m.in. dokumentów w zakresie prawidłowości przeprowadzenia właściwych procedur dotyczących udzielania zamówień publicznych lub ponoszenia wydatków, oceny oddziaływania na środowisko, pomocy publicznej.
7. Każdy Grantobiorca objęty Projektem podlegać będzie kontroli polegającej na przeprowadzeniu wizji lokalnej oraz sprawdzeniu dokumentów przedłożonych do Wniosku o wypłatę Grantu, przy czym o planowanej wizytacji Grantobiorca zostanie poinformowany z wyprzedzeniem minimum 5 dni roboczych.
8. Z kontroli sporządzony zostanie pisemny dokument podsumowujący czynności kontrole zawierający co najmniej: informację kiedy kontrola się odbyła, kto ją przeprowadził i jaki był jej wynik.
9. Grantobiorca jest zobowiązany osiągnąć cele i wskaźniki zakładane we Wniosku o Grant, a także utrzymać te cele i wskaźniki w okresie trwałości przedsięwzięcia. Zagadnienia egzekwowana od Grantobiorców przez Grantodawcę skutków wynikających z nieosiągnięcia lub niezachowania wskaźników zakładanych we Wniosku o Grant z przyczyn leżących po stronie Grantobiorcy, reguluje Umowa o powierzenie Grantu.

12. Postanowienia końcowe

1. Procedura realizacji Projektu grantowego stanowi załącznik do wniosku o dofinansowanie projektu i wymaga weryfikacji i zatwierdzenia przez Instytucję Organizującą Konkurs (IOK) – Dolnośląską Instytucję Pośredniczącą (DIP) na etapie oceny formalnej.
2. Zmiany w procedurach realizacji projektu grantowego są dopuszczalne, o ile nie są sprzeczne z kryteriami wyboru projektu, regulaminem konkursu, SZOOP i pozostałymi dokumentami programowymi oraz umową

o dofinansowanie projektu grantowego. Drobne zmiany w procedurach, nie mające wpływu na cel projektu, kryteria wyboru, wartości wskaźników czy kwestie finansowe nie wymagają zatwierdzenia przez DIP.

3. Grantodawca zobowiązuje się na bieżąco aktualizować treść Procedury realizacji Projektu grantowego oraz udostępnić ją na swojej stronie internetowej (www.karr.pl)

13. Załączniki do procedury

1. Szczegółowe Kryteria wyboru Grantobiorców.
2. Minimalne parametry techniczne.
3. Uproszczony audyt energetyczny.
4. Metodologia uproszczonego audytu energetycznego.
5. Deklaracja Grantobiorca dotycząca ilości spalanych paliw.
6. Wniosek o powierzenie Grantu.
7. Karta indywidualnego doradztwa.
8. Zapytanie ofertowe (wzór).
9. Protokół wyboru Wykonwacy/ców (wzór).
10. Umowa o powierzenie Grantu.
11. Wniosek o wypłatę Grantu.
12. Protokół z wizji lokalnej.